

VÝCHOVA
A VZDĚLÁVÁNÍ

ZPÍVÁME SI S DĚTMI

Marie Lišková

 PÍSNÍČKY A POVÍDÁNÍ

 POHYBOVÉ A RYTMICKÉ ČINNOSTI

 ŘÍKANKY A BÁSNÍČKY PRO MALÉ DĚTI

 GRADA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Předmluva	7
Sestavení publikace	8
Než začnete pracovat	9
Maminka a tatínek	11
Houpání	13
Jak šel zajíček do světa	15
Myška a liška	17
O kočička Micce	20
Schovávaná	23
O chaloupce	25
Kočí bál	27
Vláček motoráček	31
Zimní zásoby	35
U stromečku	39
Muzikanti	43
O Honzíkoví	48
Spánek	52
Kocour muzikant	55
Jaro	60
Na dvoře	65
Píšťalka v zahradě	70
Hodiny	74

Od Jelimánka až do vodní říše	78
Taneční mistři	81
Včelka	87
Housenka kouzelnice	92
Literatura	97

Předmluva

Vážené paní učitelky, páni učitelé a rodiče,

právě otevíráte knížku hudební výchovy, která není pouhou knihou o hudbě a zpívání. Netradiční pojetí nechce v žádném případě význam hudební výchovy snížit, ba právě naopak, chce hudbě vrátit takové místo, které jí právem náleží. Hudební výchova je sama o sobě nejpřirozenější výchovou v tom nejširším slova smyslu. Její přednosti si dnes však málokdo uvědomuje. Není třeba vyjmenovávat všechna „pro“, která jednoznačně mluví ve prospěch zpěvu a hudby, z publikace bude například na první pohled patrné, že hudební výchova nestojí osamoceně, ale velmi úzce souvisí i s dalšími výchovami:

- ▶ rozumovou,
- ▶ pohybovou,
- ▶ výtvarnou,
- ▶ dramatickou.

Souvisí tedy se vším, co člověk k plnohodnotnému životu potřebuje.

Jde o naprosto přirozenou výchovu, která je dětské duši vlastní. Bez nadsázky můžeme říci, že se jedná o takový způsob výchovy, který měl na mysli Jan Ámos Komenský – škola hrou.

Sestavení publikace

Komu je kniha určena?

Kniha je určena všem, kteří pracují s dětmi předškolního věku:

- ▶ učitelkám v mateřských školách,
- ▶ vychovatelkám v dětských domovech,
- ▶ pracovníkům v domovech dětí a mládeže,
- ▶ pedagogům ZUŠ,
- ▶ rodičům, prarodičům atp.

Co je smyslem publikace?

Publikace chce prakticky demonstrovat a poradit, jak se naučit pracovat s hudebním materiálem.

Co je obsahem publikace?

Kniha obsahuje písňový materiál s konkrétní náměty; pohybovými a rytmickými činnostmi.

Řazení činností

Písňový materiál je uspořádán dle obtížnosti (hlasový rozsah, melodická obtížnost písní).

Než začnete pracovat

Publikace není pouhým klasickým zpěvníkem. **Lidové, ale i umělé písně**, které najdete vždy v záhlaví kapitoly, jsou doplněny **pohybovými a rytmickými činnostmi**. Lidové písně v hudebních začátcích převažují, jsou přirozenou hudební přípravou. Lidová píseň má jednoduchou melodiku i rytmus, které jsou v začátcích muzicírování nepostradatelné. Umělé písně tuto přednost většinou postrádají.

Po písni a jejím rytmickém či pohybovém doprovodu je v kapitole zařazena **řikanka** – báseň, která současně s obsahem písně slouží k motivaci dětí nebo ji je využito k rytmické výchově.

Další místo v kapitole zaujímá **mluvené slovo (vyprávění – pohádka)**, které je protnuto různými úkoly z hudební výchovy. Jde například o rozpoznávání zvuků, práci s dynamikou, výškou a barvou tónů, ale i o hlasovou výchovu (nazvučení tónu pomocí slabik či slov začínajících např. hláskou „m“ – mňau), rozvoj řeči a motoriky atp.

Všechny činnosti jsou řazeny postupně od nejjednodušších po složitější.

Mluvené slovo je nadstandardní nabídkou důležitou pro ty, kteří si s hudební výchovou nevědí rady, a využitelnou i pro ty, kteří mají již svůj osobitý styl práce, ale hledají i jiné přístupy a nesetrvávají v zaběhnutých stylech.

Díky této publikaci dojdeme k jednoznačnému závěru – k možnosti tzv. **globální výchovy** dětí. Jedná se o takový styl práce, u kterého není zapotřebí dělit výchovné činnosti po tzv. složkách. **Plně totiž stačí dobře vedená hudební výchova!** Náměty uvedené v jednotlivých kapitolách se dají různě rozšiřovat, kombinovat, pozměňovat, ale i spojovat s nehudebními činnostmi. V rukou různých pedagogů bude mít tedy publikace vždy jiný charakter. Každému vyhovuje jiný styl, skupiny dětí jsou různě vnímavé

atp. Jednotlivé kapitoly tvoří uzavřený celek s mnoha náměty a nápady. S kapitolou lze pracovat různě dlouhou dobu. Vždy záleží na konkrétních podmínkách a dané skupině dětí.

Kniha nechce v žádném případě evokovat myšlenku, že hudba je převážně povídání. **Zpěv lze totiž naučit pouze zpíváním.** Písničky by měly v mateřských školách znít každý den bez zdoluhavé motivace.

Publikace slouží výchovným pracovníkům k inspiraci a zamyšlení, k rozvinutí fantazie a k podpoře vlastní tvůrčí práce.

Věřím, že mnohé slovní hříčky potěší i dospěláky, kteří s nimi dle svého úsudku „zdravě naloží“ jak ke spokojenosti své, tak i ke spokojenosti dětí.

Činnosti

► Zpěv

Zpěv je doménou hudební výchovy v předškolním věku. Začínáme se zpěvem říkadlových popěvků na kukačkové tercii. Nejvíce využíváme tónový prostor d^1 – a^1 (nejpřirozenější poloha dětského hlasu). Nácvik písní úzce souvisí s pohybovou výchovou.

► Pohyb

V publikaci je pohyb spojován s deklamací říkadel a zpěvem. Zpěv písní doprovázíme jednoduchými krokovými variacemi, pohybem vyjadřujeme obsah písně či básně. V pohybových činnostech se věnujeme i improvizovanému pohybu (souvinnost s dramatickou výchovou).

► Rytmus

Rytmus je podstatnou součástí hudební výchovy v předškolním věku. Rytmické citění dětí rozvíjíme pomocí přednesu říkadel, hry na tělo, posléze i na rytmické, lehko ovladatelné nástroje.

Poznámka na okraj: Publikace v mnohých ohledech počítá se základními znalostmi metodiky hudební výchovy.